МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА

ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ

ПСИХОЛОГІЧНИЙ І ПЕДАГОГІЧНИЙ ДИСКУРС:
НАУКОВІ ЗАПИСКИ ВЧЕНИХ

Київ
Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова
2020

УДК 159.923: 316.612:37.015.311(06)
А 43

Рекомендовано до друку
Вченою радою Інституту педагогіки і психології
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова
(протокол № 8 від 22 травня 2020 року)

***За загальною редакцією** – професора Т. О. ОЛЕФІРЕНКА*

Редакційна колегія:

В. І. Бондар – академік НАПН України, доктор педагогічних наук, професор;
С. Д. Максименко – академік НАПН України, доктор психологічних наук, професор;
О. В. Бернацька – кандидат педагогічних наук, доцент;
І. М. Євченко кандидат психологічних наук, доцент;
І. О. Лапченко – кандидат психологічних наук, доцент;
І. О. Луценко – доктор педагогічних наук, професор;
Л. Л. Макаренко – доктор педагогічних наук, професор;
М. М. Марусинець – доктор педагогічних (кандидат психологічних) наук, професор;
О. В. Матвієнко – доктор педагогічних наук, професор;
О. Я. Митник – доктор педагогічних наук, професор;
І. М. Овдієнко – кандидат психологічних наук, доцент
Т. О. Олефіренко – кандидат педагогічних наук, професор;
Ю. О. Приходько – доктор психологічних наук, професор;
Л. В. Савенкова – кандидат педагогічних наук, доцент;
М. С. Севастюк – кандидат педагогічних наук, доцент;
Г. В. Семеренко – кандидат філологічних наук, професор;
С. В. Страшко – кандидат біологічних наук, професор;
О. Л. Шевнюк – доктор педагогічних наук, професор;
І. М. Шапошнікова – кандидат педагогічних наук, професор;
Г. Г. Цветкова – доктор педагогічних наук, професор.

А 43 **ПСИХОЛОГІЧНИЙ І ПЕДАГОГІЧНИЙ ДИСКУРС: НАУКОВІ ЗАПИСКИ ВЧЕНИХ** : збірник матеріалів конференції / за заг. ред. проф. Т. О. Олефіренка. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. – 344 с.

До збірника ввійшли матеріали учасників Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції "*Актуальні проблеми психології розвитку особистості*", у яких науковці розглядають актуальні питання теорії, методології й практики психології розвитку особистості в умовах соціальних та інформаційних змін.

Матеріали збірника можуть бути використані науковцями, практиками, здобувачами вищої освіти в галузі психології, педагогіки та дотичних до них наук.

УДК 159.923: 316.612:37.015.311(06)

© Автори статей, 2020
© Редакційна колегія, 2020
© Вид-во Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, 2020

10. Яценко Т. С., Глузман А. В. Методология глубинно-коррекционной подготовки психолога. Днепропетровск, 2015. 396 с.
11. Яценко Т. С. Самодепривація психіки та дезадаптація суб'єкта. Київ, 2015. 280 с.
12. Яценко Т. С. Архаїчний спадок психіки: психоаналіз феноменології проблеми. Дніпро : Інновація, 2019. 283 с.

УДК 373.3:37.015.31-049.5

Андрущенко Н. В.

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПРИ ВЗАЄМОДІЇ ВЧИТЕЛЯ З УЧНЯМИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Актуальність теми психологічної безпеки при взаємодії вчителя з учнями в умовах Нової української школи зумовлена зростанням уваги фахівців педагогічної і психологічної галузі до психологічної безпеки та благополуччя освітнього простору як прямого продовження особистої безпеки, а також як захисту громадського порядку і спокою, духовних цінностей, прав і свобод навчальних закладів і їх нормальної діяльності.

Сучасна реформа освіти має своїм пріоритетним напрямком створення умов для розвитку дітей відповідно до їх віку, здібностей і реальних інтересів. Саме в контексті взаємодії вчителя з учнями відбувається розвиток особистості дитини [1].

Сучасна реформа освіти пред'являє високі вимоги до діяльності вчителя (високий рівень інтелекту та наявність знань в області дитячої психології). Визначальною рисою освітнього процесу є взаєморозуміння, взаємоповага та співробітництво вчителя та учнів. Саме через таке співробітництво здійснюється взаємодія вчителя та учнів, у процесі якої відбувається спільна робота. Зазначимо, що така взаємодія спрямована на формування ключових компетентностей учнів, що відповідає реформі освіти, яка полягає у перебудові школи з надання знань для життя у сучасному світі. На думку видатного педагога В. О. Сухомлинського, взаємодія між вчителем та учнями повинна відбуватися на засадах духовності, доброзичливості взаємоповаги і взаємної довіри. Орієнтація вчителя на учня як на рівного собі учасника взаємодії відображена у "педагогіці співробітництва" Ш. О. Амонашвілі [2].

Впровадження нового Державного стандарту загальної початкової освіти є важливим етапом реформування загальної середньої освіти – Нова українська школа. Метою початкової освіти згідно концепції НУШ є гармонійний розвиток дитини відповідно до її вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, виховання загальнолюдських цінностей, підтримка життєвого оптимізму, розвиток самостійності, творчості та допитливості [4].

Відомо, що в молодшому шкільному віці особливістю розвитку особистості дитини є зміна її соціального статусу. При вступі до школи дитина набуває статусу учня і починає процес навчання. Взаємодія, співпраця та спілкування між вчителем та учнями у молодшому шкільному віці істотно впливає на ставлення дитини до батьків і до однолітків [1]. Вчитель молодших класів є один з важливих дорослих

для учнів. Саме від нього, від його особистих і професійних якостей багато в чому залежить як швидко дитина адаптується до школи, її вимог і труднощів (у середньому цей процес триває від 3 місяців до 1,5 років), що впливатиме на її самопочуття, розвиток і успішність в оволодінні знаннями. Учителю важливо створити комфортне самопочуття молодшого школяра в навчальному закладі, приділяти особливу увагу адаптації дітей до навчання в 1-му класі, знати вікові особливості дитини початкової школи, володіти ефективними прийомами спілкування, вміти організовувати колективну діяльність так, щоб діти відчували комфорт і гармонію в соціальному оточенні [3].

Відомо, що діти, які з молодших класів навчаються погано, у 87% випадків залишаються невстигаючими до кінця шкільного навчання [5]. Вчитель є також центральною фігурою, що формує життєвий світ школяра. Це обумовлено тим, що в освітньому процесі проектуються, моделюються, закладаються, власне кажучи, не просто психологічні, психосоціальні, а в перспективі – суспільні відносини.

Висновки. Психологічна безпека при взаємодії вчителя з учнями в умовах Нової української школи необхідна як для розвитку дитини так і для якісного засвоєння нею знань. Від цього залежить фізичний та емоційний стан дітей, що, в свою чергу сприяє успішному навчанню. Психологічна безпека освітнього процесу – це стан захищеності школяра від загроз його гідності, душевному благополуччю, позитивному світосприйняттю і ставленню до себе.

Використана література:

1. Дзюбко Л. В., Бучма В. В. Психологічна безпека взаємодії в системі “вчитель-учень” в умовах Нової української школи. *Психологічні виміри особистісної взаємодії суб’єктів освітнього простору в контексті гуманістичної парадигми :* матеріали ІІ всеукраїнської конференції з міжнародною участю (Київ, 21 березня 2019 р.).
2. Дзюбко Л. В., Шатирко Л. О. Новий Державний стандарт початкової загальної освіти: психологічний дискурс. *Сучасні проблеми та перспективи розвитку психології і педагогіки :* матеріали Міжнародної науково-практичній конференції (1-2 грудня 2017 р., м. Київ).
3. Концепція нової Української школи [Електронний ресурс]. Режим доступу : https://www.slideshare.net/tsnua/ss-70132344
4. Про Концепцію (основи державної політики) національної безпеки України: Постанова Верховної ради України [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://www.uazakon.com/document/spart85/inx85170.htm
5. Самоукина Н. В. Игры в школе и дома: Психотехнические упражнения и коррекционные программы. Москва : Новая школа, 1995. 144 с.

УДК 615+7]: 639.33: [597.2/.7:069.029]

Beata Barchi, Hanna Bodnar

PSYCHOLOGICAL FEATURES OF CREATIVE PERSONALITIES

Accelerated pace of scientific and technological progress, the speed of change in all spheres of human activity, high pace of life are the hallmarks of modern socio-cultural space. General trends in the development of society determine the stimulation of human